

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 43.

Stockholm den 24 Oktober 1912

5:e årg.

Prenumerationspris:
1/2 år . . . kr. 4: 50 | 1/2 år . . . kr. 2: 50
3/4 " . . . " 3: 50 | 3/4 " . . . " 1: 25
Lösnummer 10 öre.
Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Redaktion:
Klarabergsgatan 48, två tr.

Tele foner:
Allm. 63 53. Riks- 122 85.

Utgifningstid hvarje torsdag.

Redaktör o. ansvarig utgivare:
ELLEN KLEMAN.

Mottagningstid:
kl. 11—12.

Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.

Expedition
och **Annonskontor:**

Klarabergsgatan 48, två tr.

Post- och telegrafadress:

DAGNY, Stockholm.

Annonspris:

15 öre per mm.
Enkel spaltbredd 50 mm.
Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —
Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %.
Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.

"Ro".

Lärarynnornas ålderdoms- och hvilohem.

Redan sedan länge ha de svenska flickskolelärarynnorna af förhållandena känt sig manade till sammanslutning för att på bästa sätt komma dem inom kåren till hjälp, hvilka ej själfva äro i stånd att skapa ett hem, där de efter slutad arbetstid kunna med lugn möta ålderdomen eller där de efter sjukdom och öfveranstängning kunna söka någon tids hvila. Och för något mer än ett år sedan hade önskingar och tankar tagit en bestämd form, resulterande i det förslag om upprättande af ett ålderdomshem för lärarynnor, som framlades af Centralstyrelsen för Flick- och Samskoleföreningen under det då pågående allmänna flickskolemötet i Falun.

Härvid utgick man från liknande företag utomlands, där lärarynnornas sträfvande att skydda sig mot en hemlös och ensam ålderdom af allmänheten hade mötts med så frikostigt intresse, att de — särskildt i Tyskland och Schweiz — blifvit i stånd att uppföra sina hvilo- och ålderdomshem i den mån behovet kräde det.

Att ett förslag sådant som det här nämnda möttes af sympati från flera håll är ju ganska visst, under det att det samtidigt stärkte den solidaritetskänsla inom kåren, som här måste blifva den bärande kraften. Ett vackert uttryck fick också denna känsla i den varmhjärtade skrifvelse af Selma Lagerlöf, som i sam-

manhang med det gjorda förslaget infördes i våra flesta tidningar och där hon — själf f. d. lärarynna — framlade sina kamraters önskemål och förhoppningar.

Sedan dess ha deras förhoppningar ytterligare stärkts, i det att man numera har att räkna med mera reella värden och ändtligen kan tänka på förverkligandet af de vackra drömmarna. I detta nya och lyckligare skede har man kommit tack vare en frikostig gåfva af ingenjör Hj. Andersson på Lidingön, som skänkt en där belägen vacker tomt till det planerade hemmet. Och för erhållande af lagfart på denna tomt har vidare bildats en förening, som antagit namnet "Ro, förening för svenska lärarynnors ålderdoms- och hvilohem", och hvilken allt framgent skall arbeta för de gemensamma framtidsintressena.

Dessa gälla nu naturligtvis i främsta rummet detta så länge planerade första hem, som en gång skall öppna sina dörrar välkomnande åt de allra mest ensamma och behöfvande inom den vida kamratkretsen.

Men hvarifrån taga pengar till detta hus, där det liksom i himmelriket måste finnas många boningar? Den unga föreningen skulle inte kunna åstadkomma dem af eget tillskott — inte ens tills den själf blefve gammal och grå. Och att någon skänker ett helt hus lika villigt som en tomt, det är väl inte att hoppas på!

Men någonting som däremot är ganska troligt, är, att lite hvar, då de nu få höra talas om den vackra, obebyggda tomten och om alla dessa gamla lärarinnor, som i så många, långa år längtat efter ett rum, där de finge känna sig riktigt hemma, känna lite trefnad och varaktigt lugn — att lite hvar då skulle vilja bidra i den mån de kunna för att "Ro" så snart som möjligt skall få binda takölskransarna till sitt första hem.

Visserligen är det väl också troligt att åtskilliga tänka annorlunda i det förmenandet, att våra lärarinnor numera ha så bra ställt för sig, att det hela var en ganska onödig sak, eller att de väl inte sakna anhöriga och hem mer än andra.

Detta antagande beror dock endast på bristande kunskap.

Sant är ju, att en lärarinna — enligt den nya pensionslagen för enskilda, statsunderstödda läroanstalter — hvilken vid omkring 25 års ålder erhållit anställning vid en dylik skola kan, ifall hon oafbrutet tjänstgör med s. k. full tjänstgöring tills hon fyller 60 år, vid sin afgang erhålla 1,200 kr. i pension. — — — Men har hon åter på grund af sjukdom haft tjänstledighet under denna tid, eller måste hon upphöra med skolarbetet före fyllda 60 år, så reduceras äfven pensionen. — — — Och alla dessa lärarinnor sedan, som, då den nya pensionslagen 1911 trädde i kraft, redan voro 40 år eller därutöver och som blott undantagsvis uppnå en pension, som öfverstiger 600 kronor!! Det är dem, som vi först böra minnas, helst som vi äfven skola komma ihåg, att flickskolans lärarinnor ända tills de senaste åren fått arbeta mot så låg aflöning, att det ej varit dem möjligt att sörja för sin framtid.

Och hvad den till synes höga 1,200 kronors-pensionen beträffar, så skola vi här äfven räkna med pengarnas årligen minskade värde och lifsförnödenheternas ständiga prisstegring. Huru stort verkligt värde männe då 1,200-kr. äga tio eller femton år här-efter? Och kan en människa med enkla men kultiverade vanor lefva bekymmersfritt härpå — äfven bestridande möjligt sjukdomskostnader?

Hvad nu återigen angår den åldriga f. d. lärarinns öde att oftast sakna eget hem eller anhöriga, som kunna ta hand om henne, så förhåller det sig i verkligheten så, att hon i likhet med flertalet af vår tids arbetande, ogifta kvinnor intagit en så isolerad ställning, att hon utom i allra gynnsammaste undantagsfall kan betraktas som ensamstående. Har hon föräldrar eller syskon, så lefva de på sitt håll, emedan hennes arbete hållit henne fjärran från hemmet, hvilket fått ersättas af det ena pensionatet eller hyrda rummet efter det andra, där föga trefnad ges men dryga summor krävas. Härunder har det arbete, som hon ägnat sin ungdoms och medelålders bästa krafter, varit fullt af ansvar och förpliktelser. Och att vi alla, som gått i skola, inte alltid gjort det arbetet så lätt, det få vi väl erkänna, på samma gång som

vi kanske inse, att det odrägliga läxläsandet, skrifnigarna och tvånget i allmänhet inte varit så alldeles utan sin nytta — eller af ondo.

Och nu kanske att någon, som från början inte kunde känna vidare intresse för denna "Ro"-förening, så småningom börjar tänka efter, om inte ändå de allra flesta här i landet på ett eller annat sätt ha en liten tacksamhetsskuld att afbetala här; om detta ändå inte är en ren ambitionssak eller kanske äfven något ännu mer bjudande och om det inte skulle kännas tillfredsställande att deltaga i uppbyggandet af detta hus med dess många innerligt åtrådda boningar. Huru åtrådda och välbehöfliga de verkligen äro kan man förstå, då man får veta att hos föreningen redan högar af ansökningar ligga och vänta — ansökningar från f. d. lärarinnor, som redan känna sig i behof af det hägrande hemmets hägn — och från andra, som i medvetande af sin otrygga ställning vilja försäkra sig om plats där för stundande år, då arbetstiden är slut och krafterna utnöta.

Att här äfven kommer att på bästa sätt sörjas för den trefnad och hvila, som åstundas, därom vittnar den delvis redan uppgjorda planen till det blifvande Lidingöhemmet. Sålunda har man tänkt sig att till hvarje lägenhet skulle höra en liten köksafdelning, där frukost och kväll kan lagas, under det att middagen intages gemensamt. Denna anordning skulle äfven ge mera intryck af eget hem och större känsla af oberoende — någonting som är oskattbart för den, som under större delen af sitt lif varit själf försörjande och ensam. För öfrigt skulle här finnas gemensamt läs- och samlingsrum samt all den komfort, som ett tidsenligt hus, afsedt för detta ändamål, bör äga.

Att den skänkta tomten har ett så utmärkt läge, med en lugn och landtlig omgivning, vacker natur och goda kommunikationer med hufvudstaden sätter man stort värde på, då de, hvilka här en gång komma att få sitt hem, höra till dem som mer än de flesta ha sin glädje i fördelar sådana som dessa. Och nu återstår ej mycket att tillsvidare säga om detta företag, hvars vara, bestående och vidare utveckling till stor del beror på medmänniskors goda vilja och goda hjärta. De bidrag, som säkerligen inte komma att utebli, skola endera lämnas till Flick- och Samskolebyrån, Kungsgatan 3, eller till fröken Augusta Lithner, Valhallavägen 37, ordförande i föreningens styrelse, hvilken för öfrigt består af fröken Anna Whitlock, doktorinnan E. Steinmetz, fröknarna Mathilda Widegren, Gerda von Sydow och Laura Löwenhjelms samt fru Siri Carleson född Sabelström. —

Måtte deras "Ro" växa sig stark och mäktig — grenande ut sig likt ett vidt skuggande träd!

Maria Rieck-Müller.

Annonsera i DAGNY!

Gerda Wallanders utställning i Konstnärshuset.

De vackra och intressanta målningar, med motiv från vår hufvudstad och dess omgifningar samt från Frankrike, som fru Gerda Wallander under de senaste veckorna haft utställda i Konstnärshuset, vittna om ett konstnärstemperament af det slag, som man med odeladt nöje stiftar bekantskap med.

Det första och mer allmänna intryck man får af hennes taflor är att hon i likhet med en stor del af våra kvinnliga konstnärer är för ärlig och sund för att söka förvanska konsten till mode- eller reklamgeschäft. Därför bli också effekterna osökta, och den natur, som återges på duken, står igenkännlig och verklig. Ett resultat som i sanning allt för sällan uppnås af flertalet bland vår tids konstutöfvare af senare data, hvilka i stället tyckas framför allt lägga an på att förbluffa, i det de raskt och på alla tänkbara afvägar fortskrida baklänges, frambringande en dekadanskonst af den mest tröstlösa beskaffenhet.

Gerda Wallander målar med en kraftig och rask pensel och här säker blick för karaktären. Det senare gör sig synnerligen gällande, där hon tar Stockholmsmotiven under behandling. Ja, hennes målningar härifrån äro så lefvande och äkta, att de ej kunna annat än väcka glädje hos enhver, som älskar vår vackra hufvudstad. Och det är just det draget i dess karaktär, hvilket föranledt benämningen "Nordens Venedig", som hon framför allt har blick för — liksom hennes palett äger de erforderliga färgerna. Se till exempel den ypperliga duken "Skeppsbron i sol" med sommarens hela glans öfver den vattenomflutna stadsdelen! Men äfven andra delar af hufvudstadens växlande fysionomi har här fått sin tolkarinna. Så har hon bland andra en synnerligen duktig målning af "Prestgatan i gamla sta'n", som med sin delikata färgbehandling och hela stämning kan räknas till utställningens allra bästa dukar. Likaledes den karaktäristiska "Snöglopp" med Riddarhustorget's välbekanta husfasader och gatumynningar skymtande genom drifsnön. Fint utförd är också en annan Stockholmsbild — den lilla duken "Skeppsbron och tyska kyrkan i snö" med dess genomskinliga skymningsdager.

Den minst lyckade af Stockholmsmålningarna är kanske "Dramatiska teatern", som står alltför tung, då där i stället just borde finnas någonting skimrande glansfullt öfver bakgrundens hufvudparti.

Med dessa höra målningarna från Haga och Djurgården på det intimaste ihop, af hvilka den stora duken "Gustaf III:s paviljong i Haga" framvisar ett utomordentligt vackert prof på Gerda Wallanders förmåga att ge landskapet dess rätta prägel — här i stark belysning med skarpa ljuseffekter och skuggor. En liknande uppgift har hon löst i den saftiga Utöbilden "Skomakaregården i sol". Och i en annan mindre målning från samma plats — "Bygatan" — har hon lyckats få in så mycket af skärgårdens oroliga luft, att man bakom de

gamla träkåkarnas sneda tak tycker sig ana haf och hvitryggiga vågor.

Förutom detta utställer fru Wallander äfven ett tjugotal dukar från Paris, Morét sur Loing m. fl. franska orter, hvilka samtliga vittna om noggranna studier och där färgbehandlingen är konstnärligt måttfull och utmärker sig genom mycken charm. Särskildt fängslande, bland dessa är "Utsikt öfver Paris från kyrkan Sacré Cœur". Denna lilla duk med sin solmättade, genomsiktiga luft och den rökholjda stadens i bakgrunden skymtande tak och tinnar är utsökt fin i stämningen, liksom ett par af målningarna från Morét. Äfven "Boklådorna vid Seine" dröjer man gärna framför, målad som den är med en friskhet och ett lif, som verkar alltigenom äkta. De små torg- och gatbilderna från Montmartre med deras hopgytrade grönsaksstånd, säljare och köpare, göra sig för litet gällande. Och där fattas luft och illusion af rörelse.

Skulle man slutligen göra en jämförelse mellan denna afdelning och målningarna från Stockholm och dess omgifningar, så måste man ge de sistnämnda främsta platsen. Ty, om det än ligger år af studier med intresse för ämnet bakom det ena motivet, så förefaller det dock som om Gerda Wallanders eget skaplyne och arten af hennes begåfning på ett innerligare sätt knöte sig till detta andra, där Stockholms gamla spetsgafflar, torg och kajer afteckna sig mot himmel och vatten eller där det sörmländska kustlandskapet, ömsom yppigt och leende, ömsom kärft med tall och enebuskar mellan klipporna, bjuder sig som modell.

Till en annan slutsats kommer man äfven efter att ha tagit Gerda Wallanders utställning i betraktande — den nämligen, att det är en vinst och en lycka att denna målarinna, som under så lång tid låtit penseln hvila, åter på allvar tycks hängifva sig åt kallet. Och det är så mycket mer glädjande, som hvilotiden här måtte ha skänkt en mognad och utveckling, som annars i bästa fall plägar bli ett oupphörligt arbetes resultat.

Att hennes konst hör till det slag, som blir både förstadd och omtyckt, märkes äfven därpå, att åtskilliga af de utställda taflorna funnit köpare. Och med sin gifna specialitet som Stockholmsmålare är det ganska troligt, att hon inom kort kommer att bli en af våra populäraste konstnärer.

M. R—M.

Mobilisering.

Vid Stockholms F. K. P. R:s sammanträde sistlidne torsdag talade fru Else Kleen om det utmärkta sätt hon funnit på för att mobilisera kvinnorna för rösträttsrörelsen. På några veckor har hon genom besök i affärer och bodar, hvarvid hon — alltid med chefernas tillåtelse — talat med de kvinnliga biträdena, värfvat mellan 130 å 140 nya medlemmar åt F. K. P. R.

Detta visar hvad entusiasm för en sak och företagsamhet kunna uträtta. Exemplet manar till efterföljd!

Litteratur.

Oskar Patrick Sturzen-Becker (Orvar Odd).

Hans lif och gärningar, framställda på grundval af bl. a. dagboksanteckningar och korrespondens till och från hans samtida II. 1857—69. Af *Ragnar Sturzen-Becker*. Stockholm 1912.

När jag förra året anmälde första delen af detta arbete, hade jag inte närmare fäst mig vid den långa undertiteln; nu har jag observerat den, men endast för att finna den vilseledande. Den loftar en biografi, men man finner endast en urkundssamling, där de olika aktstyckena här och där äro sammanbundna genom några korta rader, som understryka och påpeka allt hvad läsaren längesedan observerat utan pekpinne. Uttrycket "endast en urkundssamling" innebär visst ingenting föraktligt; vi kunna tvärtom vara släkten tacksamma för att den icke med den vanliga

"drakens dolska ro på guldet"

vaktat familjepapperen för obehöriga blickar, utan insett, att en offentlig personlighets offentliga gärning måste allsidigt belysas. Men en titel sådan som "Orvar Odd, en själfbiografi ur bref och anteckningar" hade här varit den enda riktiga.

Totalintrycket af denna andra del blir någonting ganska vemodigt. Det är som en mycket trött och missmodig man, som den gamle outröttlige "skandinav" skils hädan d. 16 febr. 1869 i Helsingborg, dit han slutligen 1863 flyttat öfver från Köpenhamn, när han ändtligen insett, att det var lönlöst att drifva politik i ett främmande land. Nog hade det varit honom svårt att lära sig betrakta Danmark som främmande land, och den förstärker honom alltför väl, som en gång haft skandinavismen i blodet, ärfd från en far, som vid studentmötet 1845 under Orla Lehmanns tal i ridhuset gått eden för Danmarks sak. Själf har Orvar Odd i en på danska skriven själfbiografi för en dansk tidning berättat, att han en gång i en järnvägskupé för två italienska damer hållit en föreläsning om staden Gotimborgo i La Svezia, där "vi skandinaver äro i färd med att upprätta ett gemensamt parlament för de tre nordiska länderna". ("Sverige, Lappland och — Ryssland"? hade den ena af damerna trohjärtadt frågat).

Det ligger en själfironi öfver den lilla historien, som verkar sympatiskt, men som också visar, att det inte längre var så helt med tron på den heliga saken. Men denna varma barnsliga tro fick ännu många knuffar, innan den var fullständigt död. Orvar Odd fick öfverleva både den hufvudlösa danska politik, som utmanade Preussens eröfringsplaner, och den oberättigade danska harmen öfver att Sverige inte offrat sin själfständighet på försöket att rädda en tysk provins åt Danmark. Och redan före utbrottet af det andra slesvigholsteinska kriget fick han se det danska regeringsorganet aftrycka hånande utgjutelser mot Sverige ur den ryska pressen!

Då var kretsloppet fullbordadt för den gamle journa-

listen, från kosmopolit till skandinav och från skandinav till patriot, och det var då han samlade all sin ungdomsentusiasm till följande utbrott:

"Hvem vågar säga oss det fräckt,
att vi, att Sverige lefvat ut,
en gammal stam, af stormen knäckt,
att re'n vårt skådespel är slut,
ridåen fälld och kronan släckt?"

Tvärtom! Ridån skall upp igen,
ny akt och annat sceneri!
Aux places! Den nya tidens män
vi vilja spela, äfven vi,
och ge vår roll; vi känna den."

Detta var i första glädjen öfver att ändtligen vara hemma igen. Men efter det första festruset och vännernas välkomnande, efter de glada lagen på Hasselbacken med Crusenstolpe, Hierta, Blanche och Ridderstad, kom ett hastigt uppvaknande till nykter kritik: "I Stockholm har jag återfunnit alla gamla svagheter och synder. Litteraturen är där endast ett tidsfördrif mellan punschglasten; jag talar ej om litteratörerna, bland hvilka det visserligen finnes ett par bättre, men hvilka en bloc utgöra ett af de minst respektabla kameraderier i världen". — Utgjutelsen kompletteras af Egron Lundgrens beska ord om sina värdshusutflykter i Stockholm 1860; han hade "därunder haft den tillfredsställelsen att se huru de mest betydande såväl som de minst pålitliga af statsmaskinens kugghjul få sin smörja, hvilken nöjsamhet vanligen pågår, ifrån kl. 2 på dagen till närmare samma klockslag på natten". — Det sista vittnesbördet påminner osökt om en passus i början af Brandes' memoarer, där han berättar hur han som helt ung en gång på 60-talet fick göra en resa till Stockholm i sällskap med en dansk grosshandlare och därvid kom med på en middag på Hasselbacken, tillställd af dåvarande danske ministern för några af den svenska regeringens medlemmar. Georg Brandes, som där var den yngste i laget, medförde därifrån det intrycket att ha varit i mycket dåligt sällskap!

Huru som helst kände sig Sturzen-Becker inte hägad att tillbringa sin återstående tid i hufvudstaden, utan slog sig ned vid Sundet, där han åtminstone hade utsikten kvar åt Danmark och där vänners frikostighet skaffade honom ett litet eget hem med ro att skriva vers. Orvar Odd var en af sina vänner mycket afhållen man — därom vittna åtskilliga af de i boken meddelade breffen. Och att en sådan personlighet som S. A. Hedlund kunde vara så varmt fäst vid honom — det vittnar också om att han var värd att vara afhållen. För så vidt inte de meddelade breffen från honom själf redan gifvit oss samma intryck. Han är, som också redan porträtterna med det bulldoggskärfva ansiktet och den goda blicken tillfyllest intyga, inte så litet af ett stort bråkigt barn, krånglig och istadig ibland, men dessemellan vänlig och lättrörd.

"Allenast stiltjen är att ängslas öfver,
passadens lugn, som sinnet långsamt söfver",
skrifver han i en af sina senaste dikter, och nog passas det in på Orvar Odd, att man alltid får det slags

lif man behöfver, ty han sådde vind och skördade mestadels storm. Som de flesta, hvilka fått vara med bakom politikens kulisser, utan att dock delta i händelsernas ledning, har han öferskattat sin roll, men själfva hans lilla belåtna skryt öfver sitt eget inflytande på "Fredrik" och "Oskar", som de förtroligt kallas, har något älskvärdt öfver sig: det verkar pojken, som njuter af att klampa i nya stöflar. Och hvilken modern journalist har inte någon gång trott sig ha världens öden i sin hand, när han eller hon intervjuat Roosevelt?!

Journalist — det var och förblef Sturzen-Becker, och därmed äro både hans förtjänster och hans fel ut-sagda. Hur mycket han än, åtminstone på gamla dar, såg skaldens kallelse som sin egentliga, så skulle han dock svårligen ha känt sig nöjd, om han inte då och då fått vara med och "göra historia" — åtminstone från skrifbordet. Men för journalistiken i våra dagar skulle det otvifvelaktigt vara en stor akquisition att bland sina leder kunna räkna män med Sturzen-Beckers poesi och idealitet.

Lydia Wahlström.

Ett hem för öfvergifna mödrar och deras barn.

Jag vill minnas, att jag någon gång sett en statistik, hvilken påvisade, huru stor den procent af antalet brottslingar var, som utgjordes af så kallade "oäkta" barn. Att denna procentsiffra var hög, kan väl ej förvåna någon. Ty begreppen uppfostran och hem ha såpass innerligt samband med hvarandra, att en uppfostran, hvilken ej djupast hvilat på hemmet, måste bli mer eller mindre bristfällig.

Men de "oäkta" barnen — hvad ha de för hem att minnas, hvilket hem skall liksom hålla dem om ryggen, då de gå ut i lifvet? "Hemmet", inrättningen, det stora barnhemmet, där de växa upp tillsammans med hundratals andra barn, allt för många för att någon syskonkänsla skall kunna växa fram, — där allt går som exercis och efter klockslag och där allt är för stort och ödsligt för att kunna omfattas med hemkänsla. Eller utackorderingsstället, där "oäktingen" tåles endast för betalningens skull, där den längtan efter ömhet och förstående som, om än omedvetet, finnes hos hvarje barn, aldrig tillfredsställes — men i stället förvandlas till bitterhet och hat och afund mot allt och alla.

Och så saken från ännu en sida — moderns. Om hos henne till att börja med moderskänslan undertryckes af förtviflan, skamkänsla, ängslan för framtiden, och hon så lämnar sitt barn åt främmande — något hvar till hon ofta rent af tvingas af förhållandena —, skall hon dock förr eller senare erfaras pinan af det brott som ligger i den onaturliga skilsmässan mellan mor och barn. För att nu ej glömma, hvilken omätligt uppfostrande betydelse det skulle vara för henne att få ha sitt barn hos sig — få vara mor.

Vår tids arbete för de utom äktenskapet eller eljes af öfvergifna mödrar födda barnen går också i riktningen: modern åt barnet och barnet åt modern.

Vid de småbarnshem, som nu finnas, få mödrarna stanna ett år, och själfva amma och sköta sina barn. Dessa småbarnshem äro till utomordentlig nytta för de mödrar, som exempelvis varit tjänarinnor, sömmerskor eller dylikt. Sådana däremot som haft butiks- eller fabriksarbete kunna vanligen ej begagna sig af dem, då ett helt års bortovaro från fabriken eller affären för dem skulle betyda ej endast förlusten af plats utan äfven sänkning af lönegraden.

Efter studier vid de anstalter, hvilka i Köpenhamn upprättats af "Foreningen till hjälp för olyckelig stillede mödre", har här i Stockholm fru Signe Bergner-Andersson tagit initiativet till bildandet af ett hem för öfvergifna mödrar, hvilket skall inrymmas i huset Scheelegatan 8 och väntas bli färdigt i slutet af november. I detta skulle modern — som under dagen har sitt arbete utom hemmet — äta och bo, sköta sitt barn om nätterna och dessutom biträda med inom hemmet förefallande göromål. Moder och barn skulle få stanna i hemmet till dess barnet slutat sin skolgång, såvida det ej dessförinnan erbjudit sig annan utväg för modern att få ett hem för sig och barnet.

För att starkt betona hemidén kommer hemmet ej att bli större än för 6—8 kvinnor med barn; det är ej heller meningen att det skall kunna utvidgas. Meningen är i stället, att det skall bli det första i sitt slag och så småningom efterföljas af andra, belägna i olika delar af staden, särskildt i affärs- och fabrikscentra.

Företaget är ej ämnadt vara en välgörenhetsinrättning, utan mödrarna skola för sig och barnen erlagga en viss afgift pr vecka. Denna är dock så pass låg, att hemmet ej kan existera därpå. Man måste därför vädja till människors hjälpsamhet. Hittills har tecknats 800 kr. i årliga bidrag, men det torde behövas 1400 för att hemmets tillvaro skall kunna anses säkerställd, då den summa pensionärerna betala endast anses kunna förslå till vivre, hemmets underhåll samt föreståndarinnans lön men icke till hyran.

Till hemmets uppsättning har beräknats kr. 3,000, hvilken summa man redan, på ett par hundra kronor när, lyckats hopbrunga genom gåfvor.

Hemmets ekonomi har omhändertagits och kommer att skötas af en särdeles dugande kraft, och fru Bergner-Andersson — själen i företaget, på hvars realiserande hon nedlagt ett uppoffrande och energiskt arbete — har ljusa förhoppningar om såväl hemmets framtida bestånd som ock den stora och betydelsefulla nyttan därpå.

En öfvergifven mors belägenhet är sannerligen så svår, att hvar och en måste gripas därpå, — ett barns rätt att få växa upp under sin mors ögon så själfvalen, att ingen bör kunna förneka den. Därför vågar man tro, att de skola finnas, som vilja göra sin ekonomiska insats för att säkerställa företaget att skaffa hem åt öfvergifna mödrar och deras barn.

A. H—n.

Joh. Lundström & C:o A.-B.
Kungl. Hofleverantör.

1:ma Maskinkrossad Anthracit

Hushållskol, Cokes, Brikettter.

Allm. Tel. 22 88, 22 49. Riks-el. 4 27, 94 27.

Kontor: Skeppsbron 18.

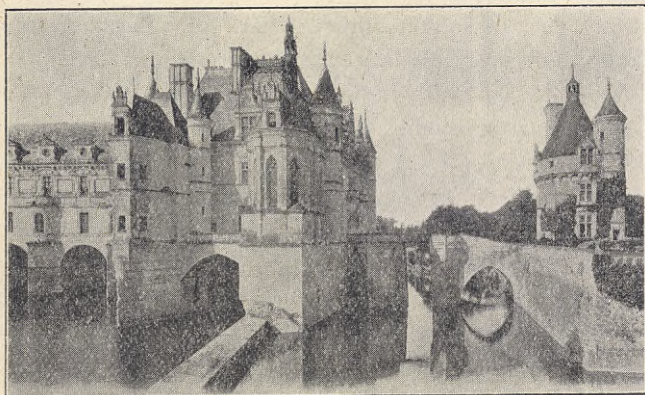
Freja-Magasinet.
Specialaffär för Damartiklar.
18 Humlegårdsgatan 18
29 Drottninggatan 29

Några dagar i Touraine.

Af Kerstin Hård af Segerstad.

Blott för ett par månader sedan stod jag nere i Touraine. De syns mig knappast möjligt nu, då den svenska oktoberhimmeln och Stockholms gråa stenar och hus vilja göra allt för att komma en att glömma, att det där nere finns en soligare och rikare natur, omslutande en gammal härlig byggnadskonst.

Och dock var det endast några månader sedan den morgon då jag vandrade genom Chenonceaux' parkallé. Luften var underbart lätt och solbemängdt ljuflig. Breda gräsmattor utbreddes sig framför mig, vida trädgårdsanläggningar med en rikedom af rosor, där trädgårdsarbetare sysslade. — Som en af höjdpunkterna under min resa föreföll mig detta ögonblick, då jag med en känsla af att äga hela det yppiga Touraine omkring mig, i denna omgivning af rosor och blommande orangeträd, såg Frans I:s och Catharina af Medicis Chenonceaux resa sig framför mig, med floden Chers vågor strömmande under sina brohvalf.

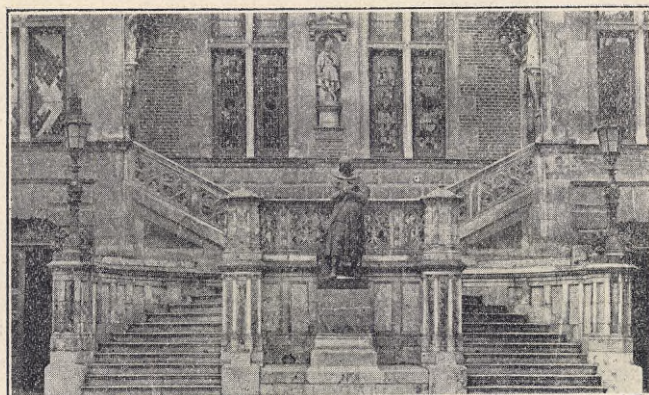


Chenonceaux.

Då de franska pilgrimerna under längst förflutna tider, 1000-talet, 1100-talet, besökte vallfartsorterna i sitt land, så skedde det efter en viss route. — Till Sankt Jago i Spanien ledde tvenne vägar genom Frankrike, en som på sitt band trädde upp det östra Frankrikes pilgrimsorter med Arles som en af slutpunkterna, en annan genom vestra Frankrike, där en af de sista stationerna var Roncevaux. En klok spansk biskop lät utarbete ett slags resehandbok för dessa pilgrimer, och så ströko pilgrimsmassorna fram, omedvetet förande till hvar pilgrimsort penningar och välstånd i utbyte mot sin andakt inför de store döde.

Vi äro modärna pilgrimer, vår resroute är den välbekanta: Les châteaux de la Touraine, vår resehandbok den nutida resandes, men vår andakt inför de store döde är densamma som de medeltida människornas, och vi njuta af den så som två ensamma, okända vägfarande, hvilka känna ensamhetens och okändhetens härliga vidder och lugn omkring sig.

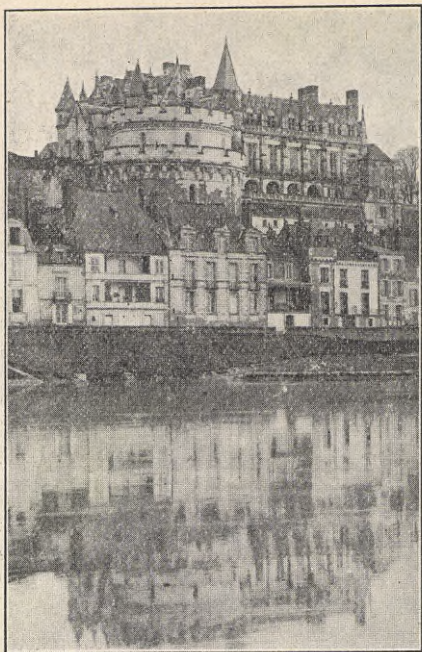
Orléans är vår första pilgrimsstation. Vi ha lämnat ändlösa, enformiga slätter bakom oss med tofsiga träd, som påminna om Corots, och vi inträda i Jeanne d'Arcs stad. På torget står hon i Foyatiers ryttarstaty. Utanför det ståtliga rådhuset från 1500-talet i Marie d'Orléans staty i brons. I Orléans' katedral är det hon, Jehanne la Pucelle, som står på högaltaret. — Men vill du komma henne närmare och hennes tid, så tag rue du Tabour. Här ligger det hus, där hon bodde år 1429.



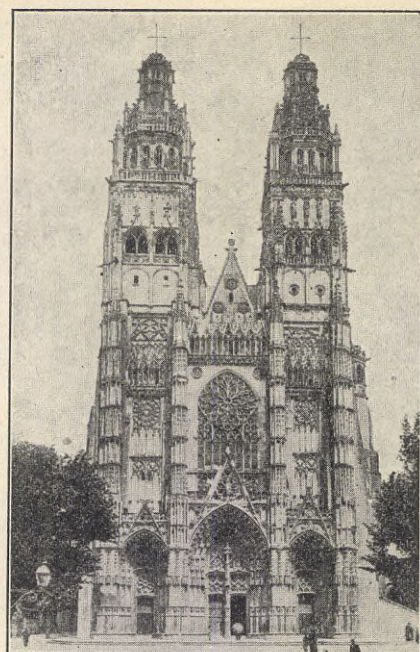
Rådhuset i Orléans med Jeanne d'Arcs staty.

Här, i en åldrig byggnad, kröner hennes bild en gårdsbrunn. Ring sedan på klocksträngen till Musée de Jeanne d'Arc. I detta 1400-tals hus strömmar allt det gamla emot dig. Drakslingan i en uråldrig trädörr i gången ut till gården för din tanke till normandernas härjningar, och när du kommer ut på gården, är det rena 1400-talet. Uppe i det gamla huset med dess loft och gångar, bland rustningar från hennes tid, afbildningar af henne i alla slags material, gamla böcker om henne, stiger hon fram i enkel och hög klarhet. Dina tankar följa henne från Domrémy på hennes färd till Vaucouleurs, till Chinon och till Orléans. Då du sedan står inför Fouquets porträtt af Karl VII, kommer dig måhända särskildt i minnet detta underbara möte i Chinon, då bondflickan anslog en så djup ton i denne konungs själ, att han trodde henne. Måhända stannar man länge inför detta gåtlika, tunga ansikte och frågar: Var denne man, som, då fäderneslandet härjades af engelsmännen, blott skötte sina nöjen på sina tournaieska slott, han, som då intrigen började spinna sig kring Jehanne öfvergif henne, han som lät sig ledas af den med hvilken han sist talat, var han verkligen, så som en fransk forskare uttalat, en diplomat som vaknade på bättre tider? Och man frammanar bilden af den mäktige motståndaren Filip af Burgund, af Bretagnes hertig och af ärkebiskop Cauchon, af alla de intrigörer, som spelade med i detta drama...

Amboise! Vi åka öfver bron, som förbinder den lilla staden Amboise's bägge delar på ömse sidor om Loire. I aftonens halfdunkel reser sig på andra stranden det taggiga slottet Amboise med sitt väldiga rundtorn. Grymt och obönhörligt. Huru väl skulle ej den hemska prydnad passat, som det hade då öfver barriären här mot Loire voro uthängda de mördade huguenotter, hvilka deltagit i konspirationen mot Frans II. Denna fasad mot Loire försätter en helt till grymheternas tidevarf, så fullständigt, att det liksom griper en om strupen, och detta följer en ända in i det lilla idylliska världshuset "du Cheval-Blanc". Men morgonen gör underverk. Vi äro tidigt uppe och närma oss nu monstret från sidan. Och se, då när vi kommit upp på terrassen, bjuder sig för vårt öga det ljufligaste skådespel. Lätta grå skyar drifva öfver den vida himlen, som ännu har en svag anstrykning af skärt. Loire rullar ut sitt band så långt ögat når. Den mjukt tonande slätten linjeras af trädrader med luftiga kronor. I dag komma vi snarare ihåg, att här uppfostrades Margareta af Navarra och hennes broder Frans I. Vi minnas att Lionardo da Vinci hvilat



Amboise.



Katedralen i Tours

här. Och överallt eka Anne de Bretagnes, "la bonne duchesse en sabots" och hennes bägge mäns, Karl VIII:s och Ludvig XII:s namn, i de härligt slagna hvalfven; och du nämner dem äfven, då du inträder i det underbara S. Huberts kapell med dess basrelief öfver portalen, som täljer den helige Kristoffers och den helige Huberts legender och dess utsökta skulpturdetaljer i det inre, hvilka liksom ge en bild af Touraines öfverflöd och skönhet och af den lätthet, med hvilken dess befolkning arbetade — —

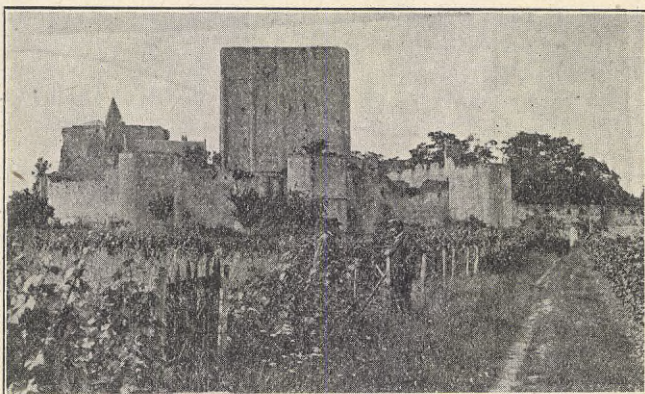
"Molt fut povre saint Gaciën,
Saint Martin et saint Julien,
Unc n'en furent meus crestien
Ne de pechié plus en lien."

Dessa ord: Mycket fattig var den helige Gatiën, den helige Martin och den helige Julien, ej voro de därför någonsin mindre kristna eller mer bundna i synd" ur en gammalfransk dikt från ungefär 1175 af en biskop lydande under Tours' ärkebiskopsstol och hvilken vänder sig mot den dåvarande ärkebiskopen Barthélémy de Vendômes praktlystnad, ärelystnad och slöseri, ljuder oafbrutet i mitt öra, då jag står inför Tours' imposanta basilika, till hvilken just grundstenen lades, då denna dikt skrefs. Och måhända bidrog detta bygge till detta uttalande. Nu reser sig katedralen mäktig, ett väldigt vittnesbörd om ärkebiskoparnes af Tours' makt och myndighet. Två sträfvor, som två gripande armar, slår den på ena sidan öfver till en underbart vacker, halft i ruiner liggande klostergård, på den andra sidan utbreder sig det forna ärkebiskopspalatset med ett åldrigt torn. — "Molt fut povre saint Gaciën..." Just till den helige Gatiens, denna trakts förste apostels ära, är denna katedral byggd. — Den helige Martin är en trakts ännu mer kände apostel. Af hans fordom som vallfartsort vida berömda basilika kvarstå nu endast ett par torn. Men bland dessa ruiner stiga oss till möte namnen Gregorius af Tours, Alcuin. Krönikan, Gregorii krönika om frankiske konungar och stormän rullar upp sig för vårt minne, Clotarer och Clodvigar, en Sigebert, en Brunehaut, hela det blodiga, sönderslitna merovingiska Frankrike. Och i skuggan af dessa torn möter oss Alcuin, den vise skolmästaren, här eifer då man böjer sig ned öfver de underbart enluminerade manuskripten i Tours'

bibliotek, dessa spillror från Karl den stores konstnärliga tidevarf, från denna S. Martin-skolan eller det gamla klostret Marmoutier på andra sidan Loire.

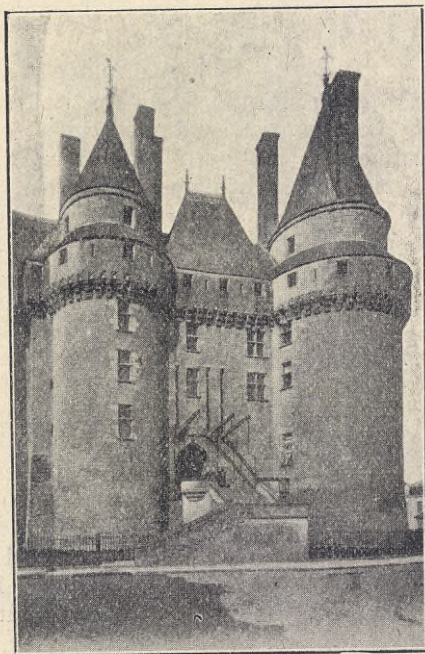
Den lilla staden Loches ligger söder om Tours vid Indre. Vi hade tur den dag vi besökte Loches. Det var marknad, och ett vimmel sågs af män i blusar bärande pittoreska korgar, och unga och gamla kvinnor i hvita linonmössor med utsökta broderier på kullen. Massor af delikata frukter — persikor och aprikoser — och höns och ankor, buntade lefvande. Allt under hägn af det gamla S. Antoine-tornet och där ofvanför Ludvig XI:s Loches; under det att stillhet bredde sig omkring en, då man vandrade bort öfver bron, som för öfver floden och fördjupade sig i det där liggande, ack hur pittoreska och förfallna Beaulieu med sin åldriga kyrka till hälften i ruiner.

Ludvig XI:s Loches ger inom sin areal en god föreställning om en medeltidsborg och allt hvad som ryndes därinom. Där reser sig på borgplatån ej blott slottet utan äfven kyrkan, och längre bort på det område, som en gång omsluts af ringmuren, ett väldigt borgtorn från 900-talet och andra tornbyggnader. — Det är Ludvig XI:s Loches, liksom det är hans Plessis. Trots det, att mycket talar om Karl VII och Agnes Sorel — så denna relief, som säges afbildat dem bägge i skogen, så Agnes Sorels grafsten, med hennes liggande bild — trots det att åtskilligt talar om Anne de Bretagne —



Det gamla borgtornet i Loches.

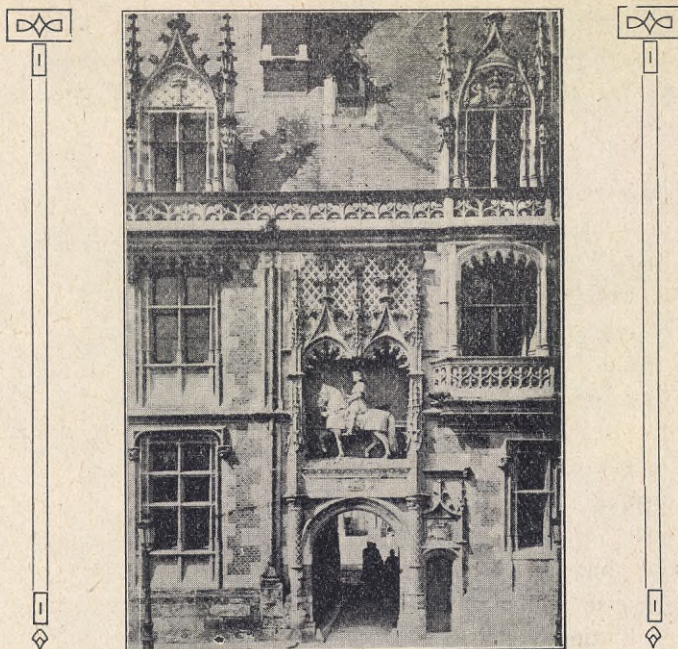
hennes härliga lilla bönrum med stuckaturer — trots detta är det Ludvig XI:s Loches. Det är han som låtit uppföra det ena af de tvenne yngre tornen — och han älskade Loches på sitt sätt. Från slottet gick en underjordisk gång till dessa torn, och ofta beträdde konungen den för att gå och njuta af sina i tornen inspärrade fienders marter. Här är Ludvig Sforzas fängelse, fyllt af inristningar, dem han gjort för att fördriva tiden. Här, i en annan håla, försmäktade tvenne biskopar, och på den midt emot den lilla fönstergluggen liggande murytan, i den enda svaga dagstrimman, hade de uthuggit ett klumpigt kors och däromkring i en cirkel antydtt passionens stationer. Här i en järnbur var det som kardinal La Balue satt inspärrad, och innanför denna håla, bakom en dörr, som trotsar alla angrepp, ligga oublietter, hvarifrån den fångne aldrig åter utträdde i dagens sol. Man finner det nästan underligt att än en gång komma ut i det fria, att från tornets platta tak, stödd mot dess bröstvärn, blicka ut öfver denna vidd, så härligt fyllt af mäktig grönska och minnas, hur den varit vittne till lidanden utan mått.



Langeais.

Då man härifrån kommer till slottet Langeais vid Loire, får man, efter uppskakande känslor, ett välgörande opersonligt intryck. Slottet Langeais verkar i sin strategiska fullkomlighet, till det yttre, förunderligt medeltida miniatyr i en smydd handskrift. Vore ej trappan upp till slottet, vore ej staden, som med sina föga ålderdomliga hus tränger sig inpå en, skulle man nästan kunna tänka sig, att Ivain, från dikten om lejonriddaren, kunde storma in öfver vindbryggan, förföljande sin mystiske anگریpare från källan under granen i skogen...

Men medeltidsstämningen brytes snabbt, jag skulle nästan vilja säga brutalt, då vi inträda i de af konst saker fyllda gemaken, restaurerade efter "le livre d'heures d'Anne de Bretagne". Där på kaminen i skrifrummet ligger en fransk officers röda képi vid sidan af ett par gula handskar. Det är ej medeltidsmänniskor som bo här. På skrifbordet bredvid högkatolska tidskrifter är uppviktt "La démocratie", som förkunnar att "la ligue de la Jeune République" för ett par dagar sedan bildats.



Portalen till slottet Blois.

Blois är vår sista pilgrimsstation. Hvilken kontrast mellan vårt enkla härbärke, "de la Gerbe d'Or", med sitt lilla lustiga impluvium och asfaltgården, där man intager sin tidigaste morgonmåltid, och det öfverväldigande renässansslottet i stadens midt, hvars portal krönes af Ludvig XII:s ryttarbild och hvars vidtberömda gård inramas af praktfulla byggnadspartier från olika tider. I all denna formfulländning, bland präktiga trappuppgångar och cheminées, där Frans I:s salamander glänser bland eldtungor, inneslutes måhända den starkaste stämningen i tvenne dyrbart boerade rum, det där Henrik III mördade hertigen af Guise och det där Catharina af Medicis hade sina fruktansvärda lönskap. Men för mig, som ej är mycket renässansmänniska, saknar allt detta själ, för mig förbliiva de rika ornamenten ornament. — Eller störde den stämning af nutidslif, jag fick i Langeais, pilgrimens andakt?

Och dock var det som komme man tillbaka från en annan värld, då tåget rullar in på stationen i Paris och det bedöfvande bullret slår emot en, brytande meditationens ro.

Insänd litteratur.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Stormakterna**. Konturer kring samtidens storpolitik af *Rudolf Kjellén*. Andra, omarbetade och tillökade upplagan. Andra delen. Frankrike och Tyskland. — **Jan Klopper och hans hustru** och andra äktenskaps- och kärlekshistorier från flydda tidens Stockholm. Af *Mila Hallman*. — Heimdals småskrifter. 13. **Universitetens uppkomst**. Af *Henrik Schück*. 14. **Treenighetslärans uppkomst**. Af *August Johansson*. — **Ärlighetslagarna** och deras betydelse för samhälle och rashygien. Af *Ernst Almquist*. — **Huru man skall tillaga och konservera den svamp man plockat**. En ny praktisk svampbok med recept på 150 svamprätter. Af *Ellen Gyllsdorff*.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Bonniers månads häften**, Oktober. — 60 sätt att tillaga osträtter. Sammanställda af *D. F.*

Framtidens Bokförlag, Malmö: **Fragment och miniatyrer**. Af *Bengt Lidforss*. Andra, förändrade upplagan. — **Ur min lefnad**. Af *August Bebel*. Häft. 8.

Grannländerna.

Stortingsvalen i Norge. Så vidt valförberedelserna för stortinget i Norge nu äro kända, har ingen kvinna nämnts till ordinarie representant i riksförsamlingen. Där- emot ha, när detta skrives, sju kvinnor nämnts såsom suppleanter (varamænd), nämligen: fruarna Marta Tynæs, Gunhild Ziener och Margit Nygaard, socialdemokrater; fröknarna Ottilie Tonning och Karen Retvedt samt fruarna Louise Keilhau och Thora Hansen, vänster.

Angående att kvinnorna ej ställts på annan plats än suppleantens, uttalar Nylænde sin uppfattning af att detta ej, såsom somliga tyckas hålla före, är af något värde för kvinnorna. Få utsikter finnas till att suppleanterna komma att ersätta den ordinarie stortingsmedlemmen. Detta var visserligen fallet med fröken Rogstad, då hon intog general Bratlies plats, men sådant blir ju alltid en tillfällighet, som ej är att räkna med. Funnes en verklig önskan att få in kvinnorna i stortinget, borde de naturligtvis uppställas som ordinarie kandidater. Som det nu är, menar Nylænde, tyckas kvinnorna i själfva verket ej vara efterlängtade som stortingsledamöter.

Ett tioårsjubileum.

Fredrika-Bremer-Förbundets sjuksköterskebyrå firade onsdagen den 10 dennes sin i höst 10-åriga tillvaro med ett samkväm å byråns lokal, Tunnelgatan 25. Den af byrån utfärdade inbjudan hade, förutom af medlemmar af Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse och sjukvårdskommitté, hörsammats af ett stort antal af de vid byrån inskrifna sjuksköterskorna samt andra för verksamheten intresserade personer. De inbjudna hälsades välkomna af sjukvårdskommitténs ordförande, fröken Sigrid Ulrich, som därefter i ett sakligt och varmhjärtadt föredrag gaf en redogörelse för byråns verksamhet och utveckling under den gångna 10-årsperioden. Vidare framhöll fröken Ulrich, att Fredrika-Bremer-Förbundet redan före denna tid länge intresserat sig för sjuksköterskornas sak och att denna hade legat dess stiftarinna, friherrinnan Sophie Adlersparre, särskildt om hjärtat. En af de första kommittéer, som af förbundet bildades, var också dess sjukvårdskommitté, hvarjämte förbundsbyrån dessutom förmedlade platser för sjuksköterskor. Då emellertid denna platsförmedling gifvetvis ej kunde vara tillfredsställande — byrån var endast öppen för allmänheten några timmar om dagen — låg det ju för sjukvårdskommittén nära till hands att bilda en särskild sjuksköterskebyrå, som skulle hållas öppen dygnet om. Vid startandet af denna nya byrå hade kommittén förmånen att som dess föreståndarinna kunna engagera Sophiasystemen fröken Sally Peterson, som allt fortfarande bekläder denna post. Fröken Ulrich slutade sitt anförande med att i varma ordalag uttala sjukvårdskommitténs tack till fröken Peterson för hennes insiktsfulla och intresserade arbete till sjuksköterskornas bästa och sköterskekårens höjande. I ett senare

anförande häfdade fröken Bertha Welin byråns stora betydelse såväl för sjuksköterskeföreningen som för sjukskötersketidningens tillkomst och utveckling. Efter en stunds angenämt samkväm afslutades sammankomsten med ett anslående tal till sjuksköterskorna af kyrkoherde Källander.

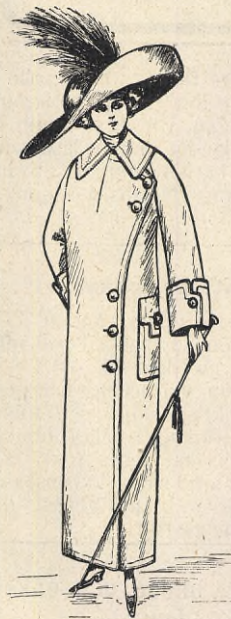
Notiser.

Statsanslag till landthushållningsskolor. Rimforsa och Brogård landthushållningsskolor ha af K. M:t beviljats statsanslag för 1913 å resp. 6,000 och 4000 kr. Som villkor gäller bl. a. att fyra och två flickor skola åtnjuta kostnadsfri undervisning.

Stockholms Länsförbund af F. K. P. R. höll den 20:e dennes sitt årsmöte i Vaxholm. Års- och revisionsberättelserna genomgingos och ansvarsfrihet beviljades arbetsnämnden. För det kommande året valdes till ordförande fru A. Lénström, Vaxholm, efter fröken A. Lindhagen, som afsagt sig uppdraget, till vice ordförande fru Maria Dehn, Södertelje, till sekreterare och kassaförvaltare fru Maria Bohlin, Rönninge, samt till öfriga ledamöter i arbetsnämnden överstinnan Virgin, Vaxholm, fröknarna A. Ljungberg, Stockholm, och S. Jacobsson, Östhammar. Till revisorer utnämndes fröknarna A. Lindhagen och N. Kohnberger, Stockholm.

Vid det i samband med årsmötet anordnade offentliga mötet i Vaxholms hotells stora sal talade fru A. Widebeck och fru Else Kleen.

Efter årsmötets slut intogs gemensam middag å Vaxholms hotell.



ULSTRAR

enligt vidstående cliché

af

prima engelskt ulstertyg

Kr. 45:—

AKTIEBOLAGET

NORDISKA KOMPANIET
STUREPLAN.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Ung, bildad flicka

som genomgått kurs i sjukvård, önskar plats.

Svar till »Box 30», Hjo.

Plats som tekniskt biträde

vid apotek önskas af ung flicka, som genomgått 8-klassigt elementarläroverk. Svar till M. T., poste rest., Jönköping.

Kontors- eller Kassörskeplats

önskar flicka med mångårig praktik. Svar till »X» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

UNG bättre flicka, som genomgått folkhögskola m. m. önskar lära matlagning i bättre familj i stad eller å landet mot att läsa och spela med barn i familjen. Svar till »Matlagning», Nordiska Annonnsbyrå, Göteborg.

För att praktisera

i alla hemmets sysslor önskar 23-årig flicka komma i ett väl ordnat bättre hem nu den 15 okt. Är frisk och van vid arbete, har genomgått praktisk slöjd- och hushållsskola. Kunnig i något linnesömnad. Önskar anses som familjemedlem samt någon lön önskas. Tacksam för svar nu genast till »X», Nyköpings p. r.

Sympatisk, bildad och enkel 28-årig flicka

önskar plats 1 eller 15 nov. att ensam sköta hemmet åt ensam dam eller som sällskap och god och pålitlig hjälp åt husmor i god familj. Är van vid matlagning och andra husliga sysslor, (ej grofsysslor), intresserad och ordentlig. Önskar anses som familjemedlem. Svar till »Värmländska», Karlstad, p. r.

25-årig dam

önskar plats som lektris och sällskap hos ensam dam eller herre eller familj (mindre) som hjälp eller sällskap. Hushållskunnig. Tacksam för svar (inom 8 dagar) till »Ensam», Uddevalla p. r.

18 års flicka

som kan förete bet. från handelssk., önskar plats i aff. eller på kont. Någon lön önskv. Svar t. »Fritt vivre», Ekshärad, p. r.

BÄTTRE FLICKA önskar plats som husmoders hjälp. Kunnig i husliga göromål. Lön önskas. Svar till »Anspråkslös», Bersbo.

I VÄNLIGT HEM söker en anspråkslös, allvarlig och ordentlig bättre flicka, med lust för husliga göromål, plats. Svar till »Villig 26», Kalmar p. r.

Anställning som husföreståndarinna

i mindre hem, eller som husmoders sällskap och hjälp, önskas af 21-årig skånska af god familj. Ref. finnas. Lön enligt öfverenskomelse. Svar till sekreterare Magn. Mattsson, Slottsg. 6, Landskrona.

Musikaliskt bildad prästdotter

från landet, kunnig i alla inom ett hem förekommande göromål, önskar plats i familj att gå frun tillhanda. Helst där ungdom och tillfälle till förströelse finnes. Piano eller orgel bör finnas. Villig undervisa i musik och broderi. Svar till »Musikalisk», Perstorp, p. r.

22-årig flicka

önskar plats i bättre familj, helst prästgård, för att erhålla undervisning i inomhus förekommande göromål. Fritt vivre. Önskar anses som medlem af familjen. Svar adresseras före 25 oktober till »Familjemedlem», Tallåsen, p. r.

Bättre landbrukaredotter

med vana i ett hems skötande önskar plats som värdinna. Fina betyg. Svar till »Kompetent 23», Ludvika.

Ung flicka önskar plats

i familj att hjälpa till med alla inom hem förekommande göromål. Svar emotes till »Hösten 1912», Nässjö Nyheter, Nässjö.

Plats att gå frun tillhanda

sökes till d. 1 nov. af vänlig och hurtig 17 års flicka, som genomgått hushållskurs och deltagit i husliga göromål. Svar till »Lisa», Gumælii Annonnsbyrå, Malmö.

UNG något musikalisk bättre flicka önskar helst genast plats i treftligt hem att som familjemedlem deltaga i förefallande göromål. Svar till »Elsa», Halmstad p. r.

Bildad,

musikalisk 37 års dam önskar plats som sällskap och hjälp i bildadt godt hem, gärna på landet i frisk trakt, nu eller till nyåret. Svar till »37 år, 1912» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

I enkelt, godt hem

önskar elementarbildad 24-årig flicka plats som barnfröken eller som hjälp med förekommande göromål, event. som hjälp och sällskap till ensam, äldre dam. Genomgått hushålls- och sykurs. Någon lön och en e. m. hvar 14 dag önskas ledig. Goda rek. finnas från förut innehafda platser. Tacksam för svar med fordringar och förmåner märkt »Ordningssam» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

Bildad flicka

önskar plats i bättre familj, för att under skicklig ledning lära hushåll. Svar till »18 år», Sölvesborg p. r.

Kartritning.

21-årig flicka med god skolunderbyggnad, som i tre år innehåft anställning på ritkontor, söker plats som elev hos landtmätare för att lära kartritning. Van vid skrifgöromål. Tacksam för svar till »Van ritare» Uddevalla p. r.

UNG, anspråkslös, ordentlig, verkligt barnkär flicka önskar plats att sköta barn. Sv. till »Barnkär». Oskarshamn p. r.

LEDIGA PLATSER.

KUNGÖRELSE.

Ordinarie Lärarinetjänsten

vid lägre afdelningen af *Näs fasta folkskola* (litt. B) i Norbergs församling, Västmanlands län, kungöres härmed ledig till ansökan inom sextio dagar från första dagen, då kungörelsen införes i Post-och Inrikes tidningar.

Lön enligt lag. Bostad i skolhuset 2 rum och kök jämte vedbrand.

Skolan är vackert belägen cirka 4 km. från Norbergs kyrka och station.

Sökandena förelägges prof. Ersättning för resekostnad lämnas de profvande.

Tjänsten sökes hos skolrådet under adress *Norberg*.

Norberg den 24 september 1912.
Skolrådet.

Vikariaten

såsom föreståndare och husmoder vid Skyddshemmet för gossar å Vrångsholmen, beläget vid hafvet i Tanums socken i Bohuslän, äro lediga under tiden 1 januari—1 juli 1913 och kungöras härmed till ansökan lediga.

Föreståndaren skall vara gift. Hans hustru bör vara lämplig till husmodersbefattningen och äga förmåga att förestå ett större hushåll.

Ansökan skall vara åtföljd af betyg för mannen öfver aflagd folkskollärarexamen, präst- och läkarebetyg för makarne och deras barn samt de öfriga handlingar, som de sökande vilja åberopa.

Efter den här kungjorda vikarietidens slut torde innehafvarna hafva utsikt att erhålla ordinarie anställning. Vikarierna erhålla full ordinarie lön.

Löneförmånerna äro för föreståndaren 1,600 kronor pr år samt två ålderstillägg, hvartera å 300 kr., för husmodern 400 kr. pr år med två ålderstillägg, hvartera å 100 kr. Ålderstilläggen utgår efter 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring. Förutom nämnda kontanta löner tillkommer för makarna och deras barn, tills dessa uppnått 16 år, fri bostad (3 rum), vivre, tvätt, bränsle och lyse å anstalten samt fri läkarevård och medicin.

Ansökningar, ställda till styrelsen för Skyddshemmet å Vrångsholmen, insändas *senast den 9 nov.* till folkskoleinspektören i Göteborg doktor Rurik Holm, som ock besvarar inlämnade förfrågningar.

Göteborg den 1 oktober 1912.

Styrelsen.

Kungörelse

Till ansökan lediga kungöras härmed *tre* ordinarie lärarinnebefattningar i Brännkyrka församling en vid Liljeholmen, en vid Blommensberg och en vid Enskede, att sökas hos skolrådet i Brännkyrka (adress *Huddinge*) 60 dagar från det denna kungörelse första gången blifvit införd i Post- och Inrikes tidningar. Lön och öfriga förmåner bestämmas af stadsfullmäktige i Stockholm. Prof erfordras ej. Godkända vikarier finnas på alla tre platserna.

Huddinge den 21 sept. 1912.

Å skolrådets vägnar:

Aug. Forssman.

Ordinarie lärarinnebefattningen

vid Gustafstorps fasta folkskola (litt. B) i Mörrums församling, Blekinge län, är ledig till ansökan inom 60 dagar från första kungörandet här af i Post- och Inrikes tidningar. God bostad, 3 rum och kök. Lön enligt lag. Platsen tillträdes 1 jan. 1913. Läget idylliskt invid mindre järnvägsstation. Ansökningar insändas till skolrådets ordförande, adr. *Mörrum*.

Mörrum den 25 sept. 1912.

Skolrådet.

En ordinarie folkskollärarinnebefattning

vid Lunds stads folkskolor kungöras härmed till ansökan ledig inom föreskrifven tid från första kungörandet här af i Post- och Inrikes tidningar. Löneförmånerna äro i ett för allt i första lönegraden 1,450 kronor, i andra 1,600, i tredje 1,800 och i fjärde lönegraden 2,000 kronor.

Till folkskolestyrelsen ställda ansökningar insändas till folkskolestyrelsens expedition.

Lund den 23 sept. 1912.

Å folkskolestyrelsens vägnar:

J. Strömberg.

Nils Lundahl.

Lärarinnebefattningen

vid fasta småskolan vid kyrkan i N. Solberga församling, Jönköpings län, med lön efter lag och ersättning för slöjd för flickor, förklarar härmed till ansökan ledig före 1 november 1912. Tillträde 1 jan. 1912.

Ax. Hallberg.

Skolrådets ordförande.

Adr. *Flisby*.

Ordinarie lärarinnetjänsten

vid Axmars bruks fasta folkskola kungöras ledig till ansökan innan den 19 oktober 1912. Lön enligt lag; till bränsle 80 kr. för år; bostad 2 rum och kök; fortsättningskola 100 kr. Barnantalet ringa.

Hamrånge i Gästrikland, adress *Bergby*, den 16 augusti 1912.

P. O. Öberg.

För skolrådet.

Småskollärarinnetjänsten

vid Salby treklassiga småskola i Kärsta, Stockholms län, är ledig och sökes hos skolrådet före den 16 november d. å. Lön enligt lag.

Skolrådets ordförande.

På förekommen anledning erhåller guvernant genast anställning som lärarinna för 3 barn i elementarklasserna II & III. Musikundervisning önskvärd. Svar med referenser och fotografi till »L», Smedjebacken.

Lärarinna

22—24 år får plats å Herregård. Svar märkt »Duglig och ordningsfull», under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

Sjuksköterskeplatsen

vid Epidemijukhuset i Flen är ledig att tillträdas den 15 innev. okt. eller senast den 1 inst. nov. Lön: kr. 450 pr år jämte 50 öre i arvode och 75 öre i kostpengar för hvarje dag, sjukhuset är belagdt. Sköterskan ombesörjer mathållningen mot ersättning af 75 öre pr dag och patient. Biträde finnes anställt.

Ansökan insändes till undertecknad, som lämnar närmare upplysningar.

Epidemijukhuset i Flen den 3 okt 1912.

Carl Hedström.

Styrelsens ordförande.

Kvinnlig

Korrespondent,

flink i stenografi och maskinskrifning, kunnig i tyska och engelska språken, erhåller nu genast plats på fabrikskontor i Östergötland. Svar med referenser och betygsafskrifter emotses till »Export», under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Kvinnligt kontorsbiträde.

I bokföring och andra kontorsgöromål erfaren dam får stadigvarande plats genast. Svar med uppgift å ålder och referenser inlämnas märkt »L. B.», under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

På grosshandelskontor

här i staden finnes platser lediga att genast tillträdas, dels stadigvarande för:

Kassörska

van att handhafva större kassa och kompetent att på egen hand afsluta räkenskaper, dels tillfällig för:

Kvinnlig kontorist

med god handstil och säker i räkning.

Egenhändigt skrifna ansökningar med uppgift om ålder, föregående platser, löneanspråk m. m. emotses till märke »Colonial», under adress S. Gumælii, Stockholm, f. v. b.

Bildad, allvarlig, verkligt barnkär flicka,

kunnig i sömnad, villig att deltaga i skötseln af en 17 mån. gosse och f. ö. i hem förekommande göromål får plats 1 nov. å herrgård. Jungfru finnes. Svar med betyg och helst foto till »Familje-medlem», Jularbo, p. r.

Fröken,

pålitlig och barnkär, samt ej ovan vid husliga göromål får plats i familj. Svar med upplysn. och foto till Prästhem, Tådened.

Tvenne bildade flickor,

med ordningssinne och förmåga att i tjänarinnors ställe sköta alla inom ett hem förefallande sysslor, få plats å egendom i Södertörn. Svar helst med foto med betygsafskrifter och lönepret. till »Familje-medlem 1 nov.», under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Ung Dam

perfekt i maskinskrifning eventuellt stenografi, med någon kunnighet i bokföring kan genast få anställning på kontor i Södertälje genom att skriftligen hänvända sig till Nordiska Järnvägsbyggnadsaktiebolaget i Saltsjöbaden.

HOS FRÚ jämte 15-årig dotter önskas en bättre flicka som familjemedlem och som är villig att sköta en ensamjungfrus sysslor, utom de gröfre. Ref. önskas. Svar till Fru Breitholtz, Strengnäs.

Husföreståndarinna.

Bildad och om möjligt något musikalisk ung dam, med jämnt och gladt lynne, verkligt skicklig i såväl finare som enklare matlagning och bakning samt i allt öfrigt, som hör till ett väl ordnad hems skötsel, erhåller plats hos äldre, ogift, respektabel godsägare, för att helst på egen hand jämte ung jungfru eller annars under aldrig moders ledning förestå och sköta hushållet i hemmet samt sprida glädje och trefnad omkring sig. Betygsafskrifter, foto. och ref. samt uppgift å ålder och löneanspråk sändes genast till »Godsägare» Tranås.

En bättre flicka

af stånd erhåller god lönande plats att undervisa nybörjare i musik. Svar med foto och ålder motses till »Musik», Göteborg 5.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition
Kapitalräkning } 4½ %

Sparkasse-
räkning 4 %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Fonder 4,000,000 kr.

Åberopa alltid
annonserna i
DAGNY!

Wiréns Eau de Cologne **ROYAL** är fortfarande oöfverträffad!

Erhålls i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Klarabergsgatan 48, 2 tr.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

(LEDIGA PLATSER)

**Ordinarie
lärrarinnbefattningen**

vid Gustafstorps fasta folkskola (litt. B) i Mörrums församling, Blekinge län, är ledig till ansökan inom 60 dagar från första kungörandet häraf i Post- och Inrikes tidningar. God bostad, 3 rum och kök. Lön enligt lag. Platsen tillträdes 1 januari 1913. Läget idylliskt invid mindre järnvägsstation. Ansökningar insändas till skolrådets ordförande, adress Mörrum. Mörrum den 25 september 1912.
Skolrådet.

Folkskollärrarinetjänsten

vid Säljesta nyinrättade folkskola inom Järfös församling är till ansökan ledig före den 24 oktober detta år: Flickslöjd kan anordnas. Bostad 1 rum och kök med ersättning för bristande rum. Tillträde 1 januari 1913.

Järfös den 22 augusti 1912.
Einar Bergwall.

Skolrådets ordförande.

Småskollärrarinnbefattningen

vid Månslunda småskola sökes senast den 10 december detta år hos Fågeltofta församlings skolråd. Ansökan, åtföljd af betyg, torde insändas till undertecknad.

C. G. Lundblad.

Skolrådsordförande, adr. Löfvestad.

Ledigheter.

1) Fasta folkskolan i Myra (nyinrättad) af *Norra Råda* församling af Värmlands län sökes af examinerad lärare eller lärarinna före den 21 november 1912.

Skolan är belägen nära station och landsväg, omkring 3 kilometer från kyrkoby. Lön enligt lag, hvarjämte församlingen betalar afgifterna till pensionsinrättningen samt änke- och pupillkassan. Slöjd och fortsättningsundervisning äro förenade med skolan. Tillträdes den 1 januari 1913.

2) Fasta folkskolan i Uddheden af *Norra Råda* församling sökes af examinerad lärare eller lärarinna före den 21 november 1912. Lön enligt lag samt 100 kr. i ersättning för bristande planteringsland, hvarjämte församlingen betalar afgifterna till pensionsinrättningen samt änke- och pupillkassan. Skolan är förenad med slöjd- och fortsättningsundervisning. Tillträdes den 1 januari 1913. Adress *Råda*.

Skolrådet.

Lärrarinna,

snäll, enkel och barnkär, sökes för tvänne nybörjare, bosatta några mil utanför Stockholm.

Svar med referenser och lönepretentioner till Härjarö Gärd, pr ängf. Caesar, Stockholm.

**Kvinnliga
arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**

54 Drottninggatan.

Lektioner i Linnésömnad

(äfven blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.

Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.

Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.

Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

**Doktorinnan Erikssons
Hvilohem.**

Postadr.: *Arvika*. — Naturskönt
läge. Billiga lefnadskostnader.

**STOCKSUNDS
SJUK- och HVILOHEM.**

Högt och soligt läge. Modern
inredning. Exam. sköterska. Pris
för enskildt rum från 5,50 till högre
priser.
A. T. *Stocksund* 66.
R. T. " 119.

**GYNNA DAGNYS
ANNONSÖRER!**

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

»Ro». Lärarinnornas ålderdoms- och hvilohem. Af *Maria Rieck-Müller*.

Gerda Wallanders utställning i Konstnärshuset. Af *M. R-M*.

Mobilisering.

Ragnar Sturzen-Becker: Oskar Patrick Sturzen-Becker (Orvar Odd). II. Rec. af *Lydia Wahlström*.

Ett hem för öfvergifna mödrar och deras barn. Af *A. H—n*.

Några dagar i Touraine. Af *Kerstin Hård af Segerstad*.

Grannländerna.

Ett tioårsjubileum.

Insänd litteratur.

Notiser.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**